

3. táblás gyakorlat – visszavezetés

Adottak az x és y vektorok, ahol y elemei az x indexei közül valók. Keressünk az x vektornak az y -ban megjelölt elemei között páros számot!

Ha már keresni kell, próbáljuk *lineáris keresésre* visszavezetni. Kérdéses, hogy melyik tömbben is kell keresni. Járjuk be az x -et, és legyen az a feltétel, hogy „ y -ban megjelölt elem, és értéke páros”? De azt hogy formalizálom, hogy „ y -ban megjelölt¹”?

Járjuk hát be y -t! Mivel y elemei x indexei, ezért minden $y[i]$ egy olyan x -beli index lesz, ami y -ban meg van jelölve. Ezért ezek között már csak az x -ben páros értékűt kell megtalálni.

Példa:

Ha $x = [1,3,6,7,8,9]$ és $y = [2,4,1,5]$, akkor x indextartománya az $[1..6]$, hiszen egy 6 elemű tömbről van szó, y elemei pedig a „megjelölt” x -beli indexek. Most tehát bejárjuk y -t, és sorra megnézzük, hogy x „ $y[i]$ ”-edik eleme páros-e:

$x[2] = 3$, nem páros, $x[4] = 7$, nem páros, $x[1] = 1$, nem páros és $x[5] = 8$, páros. A megoldás: $l = igaz$, $ind = 4$. Ha $x[5]$ se lett volna páros, $l = hamis$ lett volna a helyes megoldás.

Láthattuk, hiába volt x -ben a 8-ason kívül még egy páros szám (a 6-os), mivel annak indexe nem volt benne az y -ban, ezért azt nem vizsgáltuk.

$$A = (x : \mathbb{Z}^n, y : [1..n]^m, l : \mathbb{L}, ind : \mathbb{N})$$

$$ef = (x = x' \wedge y = y')$$

$$uf = \left(ef \wedge (l, ind) = \bigvee_{i=1}^m SEARCH(2|x[y[i]]) \right)$$

Visszavezetés (lineáris keresés):

$$\begin{aligned} [m..n] &\sim [1..m] \\ \beta(i) &\sim 2|x[y[i]] \end{aligned}$$

Struktogram:

$l, i := \downarrow, 1$	$i : [1..m]$
$\neg l \wedge i \leq m$	
$l, ind := 2 x[y[i]], i$	
$i := i + 1$	

Na jól van, de most így mivel y indextartományát jártuk be, ezért az ind a végén nem azt fogja megadni, hogy x melyik eleme az első olyan páros, ami y -ban meg van jelölve, hanem azt, hogy ez a bizonyos elem y -ban hányadik. Tehát az „index indexét” határoztuk meg... ami kissé csúnyácska megoldás.

Ha arra vagyunk kíváncsiak, hogy x -ben hányadik, akkor a válasz: $y[ind]$, ha pedig ennek az értékét keressük, akkor $x[y[ind]]$.

¹ Egymásba ágyazott tételekkel megoldható, de az a téma majd csak később kerül sorra

Legyen most ez utóbbinak a meghatározása a feladat!

$$A = (x : \mathbb{Z}^n, y: [1..n]^m l: \mathbb{L}, ertekek: \mathbb{Z})$$

$$ef = (x = x' \wedge y = y')$$

$$uf_1 = (ef \wedge l = (\exists i \in [1..m]: 2|x[y[i]]) \wedge (l \rightarrow \exists ind \in [1..m]: 2|x[y[ind]]) \wedge ertekek = x[y[ind]]))$$

avagy, ha megengedjük, hogy az utófeltételben is használjunk segédváltozókat (*ind*):

$$uf_2 = \left(ef \wedge (l, ind) = \underset{i=1}{\overset{m}{SEARCH}} (2|x[y[i]]) \wedge (l \rightarrow ertekek = x[y[ind]]) \right)$$

Megj.: Azért a két utófeltétel nem teljesen ekvivalens egymással, hiszen a *SEARCH*-be azt is bele szoktuk érteni, hogy az *ind* az első β tulajdonságú elem indexe, de a mi feladatunk ezt most nem várta el. Ezért uf_2 szigorúbb, mint uf_1 . De semmi baj, mert ha a szigorú uf_2 -höz tudunk öt megoldó programot találni, akkor az nyilván a kevésbé szigorú eredeti feladatot is megoldja. Avagy ha bizonyítottan megtaláljuk az első β tulajdonságú elemet, akkor egyúttal az is igaz, hogy találtunk „egy tetszőleges” β tulajdonságú elemet is, ahogy az eredeti feladat kérte.

A feladat utófeltétele felfogható egy *összetett függvényként*, ahol is, először meghatározzuk *ind* és *l* értékét, majd ezt felhasználva adunk értéket az *ertekek* nevű változónak. Maga ez az értékadás mint látjuk, feltételes. Ezért felfogható egy *esetszétválasztásos* függvénynek is:

$$ertekek = \begin{cases} x[y[ind]], & \text{ha } l \text{ igaz} \\ \text{bármilyen}, & \text{különben} \end{cases}$$

A feladat első fele így egy *lineáris keresésre* való *visszavezetés*, ami az első oldalon van részletezve. Ez az összetett függvény belső függvénye.

Ezt követően egy *szekvenciával* hozzácsaphatjuk a külső függvényt, ami pedig a fent definiált esetszétválasztásnak megfelelő elágazás lesz:

$l, i := \downarrow, 1$	$i: [1..m], ind: [1..m]$	ez itt a <i>lineáris</i> keresés
$\neg l \wedge i \leq m$		
$l, ind := 2 x[y[i]], i$		
$i := i + 1$		
l	ez meg itt az <i>esetszétválasztással</i>	<i>definiált függvény kibontása</i>
$ertekek := x[y[ind]] \quad SKIP$		

Itt *ind* is segédváltozó, hiszen a kutyát se érdekli, hogy *y*-ban hányadik helyen van az *ertekek* indexe... Másképp fogalmazva: *ind* nincs az állapottéren, ezért a struktogramban segédváltozóként be kell vezetni (deklarálni kell). Viszont *ind*-et még a ciklus előtt, az első használata előtt kell bevezetnem, ha azt akarom, hogy a ciklus után is „éljen”, használható legyen.